

SXEDIO-B.47

17.7.1974: Η ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΗ ΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ. Η ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΕΠΙΡΡΙΠΤΕΙ ΤΗΝ ΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΤΗΣ ΝΑ ΔΡΑΣΕΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ, ΣΤΗΝ ΙΝΤΕΛΙΝΤΖΕΝΣ ΣΕΡΒΙΣ, ΟΠΩΣ ΕΚΑΜΑΝ ΚΑΙ ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ΣΤΙΣ ΔΙΚΕΣ ΤΟΥΣ ΜΥΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, ΤΗΝ ΣΙΑ

Η Τουρκία και η Βρετανία ως εγγυήτριες δυνάμεις της ανεξαρτησίας της Κύπρου κινητοποιήθηκαν από την πρώτη στιγμή, αλλά από διαφορετική σκοπιά με την έκρηξη του πραξικοπήματος στην Κύπρο στις **15 Ιουλίου 1974**.

Ο τούρκος πρωθυπουργός Μπουλέντ Ετζεβίτ έθεσε αμέσως σε συναγερμός στρατιωτικές δυνάμεις της χώρας του και δεν έκαμνε καμμία προσπάθεια να αποκρύψει τις ενέργειες του αυτές.

Αντίθετα είχε κάθε λόγο να προβαίνει σε επίδειξη δυνάμεως. Το θέμα της Κύπρου πάντα το εκμεταλλεύονταν όλοι οι τούρκοι πολιτικοί, όπως και οι Έλληνες, και για τον Ετζεβίτ το πραξικόπημα παρουσιαζόταν σαν μια ευκαιρία να αποδείξει ότι ήταν ηγέτης και να προστατεύσει τα συμφέροντα της χώρας του και των τουρκοκυπρίων με ενδεχόμενη εισβολή που θα του έδινε περισσότερη αίγλη.

Ομως κινήθηκε με πολλή προσοχή και διπλωματικότητα.

Η πρώτη του αντίδραση ήταν μια προειδοποίηση ότι η Κύπρος κινδύνευε να χαθεί για το πραξικόπημα θα οδηγούσε στην ένωση ενώ από την άλλη τόνιζε ότι κινδύνευαν οι τουρκοκύπριοι και ότι η Τουρκία θα επενέβαινε αν οι Έλληνες αξιωματικοί που είχαν διενεργήσει το πραξικόπημα δεν αποσύρονταν όπως είπε:

Εάν η Ελλάδα επιχειρήσει να μετατρέψει το καθεστώς της ανεξάρτητης Κυπριακής Δημοκρατίας δεν είναι δυνατό να θεωρείται πλέον εγγυήτρια δύναμη. Δεν είναι δυνατό να αποδεχθούμε κανένα τετελεσμένο γεγονός. Ούτε να παραιτηθούμε από τα δικαιώματά μας.

θα κάνουμε ο,τιδήποτε για να υπερασπισθούμε τα δικαιώματα της τουρκοκυπριακής κοινότητας".

Η δήλωση και η προειδοποίηση του Ετζεβίτ βρήκε απήχηση μεταξύ της διεθνούς κοινής γνώμης. Καμιά φωνή δεν ακούστηκε εναντίον των προειδοποιήσεων του. Αντίθετα οι φωνές (ανατολικές, ευρωπαϊκές, ακόμα και δυτικές) εστρέφοντο εναντίον της ενέργειας της Ελλάδας, την οποίαν κατηγορούσαν ανοικτά και θεωρούσαν άμεσα υπεύθυνη για το πραξικόπημα.

Οι δηλώσεις αθωότητας της Ελλάδας για τα γεγονότα στην Κύπρο δεν έπειθαν κανέναν, ενώ οι θέσεις του Ετζεβίτ που βρισκόταν σε θέση ισχύος μια και δεν ήταν αυτός που προκάλεσε την κρίση, γίνονταν ευμενώς δεκτές ή τουλάχιστον δεν προκαλούσαν αντίδραση μια και μιλούσε για τη ανάγκη διάτρησης της ανεξαρτησίας της Κύπρου.

Την Τρίτη **16 Ιουλίου 1974**, ο Ετζεβίτ έπαιζε πολύ έξυπνα το παιχνίδι του. Αφηνε να εννοηθεί ότι υποστήριζε την επιστροφή του Προέδρου Μακαρίου- μια θέση που έπεφτε σε πολύ πρόσφορο έδαφος. Ακόμα και ο Πρόεδρος Τίτο της Γιουγκοσλαβίας όπως είπε αργότερα ο Πρόεδρος Μακάριος, παραπλανήθηκε από τον Ετζεβίτ και υποστήριζε δράση του στην Κύπρο.

Ακόμα ζήτησε όπως στην Κύπρο σταλούν περισσότεροι τούρκοι στρατιώτες πέραν των **650** που προνοούσαν οι συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου.

Τη θέση και τις αξιώσεις του Ετζεβίτ καθόρισε και ο ανταποκριτής του Μπι Μπι Σι στην Αγκυρα που είχε επαφές με τούρκους επισήμους:

"Κατά τους τούρκους το πραξικόπημα της περασμένης Δευτέρας είναι μια ακόμη παραβίαση του συντάγματος της Κυπριακής ανεξαρτησίας. Το σύνταγμα ετέθη εν ισχύ από το **1960** και υπεγράφη από την Βρετανία, την Ελλάδα και την Τουρκία, οι οποίες ήταν εγγυήτριες δυνάμεις. Αλλά είχε ατονήσει από τον Δεκέμβριο του **1963** όταν η τουρκική κοινότητα της Κύπρου εδέχθη επιθέσεις και απεσύρθη σε ορισμένες περιοχές του νησιού.

Κατά τον τούρκο πρωθυπουργό το νέο καθεστώς στην Κύπρο δεν είναι σε θέση να εγγυηθεί την ανεξαρτησία της τουρκικής κοινότητας στην Κύπρο και η δημιουργία της Εθνοφρουράς, έγινε μετά την τροποποίηση του συντάγματος, που έκαμαν μονομερώς οι ελληνοκύπριοι.

Γι'αυτό τώρα η Τουρκία διατυπώνει την αξίωση όπως για την ασφάλεια των τουρκοκυπρίων δεν αρκεί η παρουσία των **650** τούρκων αξιωματικών και στρατιωτών και ζητεί όπως η ισορροπία των δυνάμεων στην κύπρο γίνει δικαιότερα.

Με δυο λόγια η Τουρκία ζητεί την επανεγκαθίδρυση των συνθηκών του **1960** ή εάν τούτο δεν καταστεί δυνατό την υπογραφή νέας συμφωνίας προς επίλυση του ακανθώδους αυτού προβλήματος".

Οι φωνές υπέρ του Ετζεβίτ άρχισαν να δυναμώνουν. Είναι χαρακτηριστικά αποσπάσματα από σχόλια της βρετανικής εφημερίδας "Γκάρτιαν" και του επίσης βρετανικού περιοδικού "Εκόνομιστ" για τις θέσεις και επιδιώξεις του Ετζεβίτ και των κινδύνων που υπήρχαν:

ΓΚΑΡΤΙΑΝ: Οι τουρκικές δυνάμεις είναι αρκετές για να καταποντίσουν τον Σαμψών μέσα σε **48** ώρες και οι τουρκοκύπριοι είναι οργανωμένοι σε στρατιωτικούς σχηματισμούς που θα μπορούσαν να βγουν από την Ιστορία της απόβασης δίχως μεγάλες αβαρίες. Πρώτα από όλα η Ελλάδα έχει ήδη παραβιάσει τη συμφωνία της Ζυρίχης και έτσι αρκετοί παράγοντες ευρίσκονται ήδη με το μέρος του κ. Ετζεβίτ.

ΕΚΟΝΟΜΙΣΤ: Φυσικά ο τελικός σκοπός των Ελλήνων είναι η ένωση με την Ελλάδα, αλλά αυτά είναι κάτι που η νέα κατάσταση δεν ήταν σε θέση να εκφράσει αυτή την εβδομάδα λόγω της τουρκικής στρατιωτικής απειλής. Από την άποψη αυτή δίνεται η ευκαιρία στην Τουρκία να διαπραγματευθεί τι οφέλη θα ήταν δυνατό να αποκομίσει από τη νέα κατάσταση. Οι τούρκοι θα ήθελαν να πετύχουν κάποια μορφή διπλής Ενωσης. Τώρα που ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος έχει βγει από τη μέση υπάρχει κάποια ελπίδα ότι η Ελλάδα και η Κύπρος θα δυνηθούν να έλθουν σε κάποια

διευθέτηση με την Τουρκία. Ενδεχόμενος διάλογος για διπλή ένωση θα παρουσίαζε ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Από τη μια πλευρά οι ελληνοκύπριοι και οι τουρκοκύπριοι θα διεξάγουν συζητήσεις περιοριστικής λύσεως με βάση την ανεξάρτητη και κυρίαρχη Κύπρο. Στα παρασκήνια όμως η Τουρκία και η Ελλάδα θα διεξάγουν διαπραγματεύσεις για το διαμελισμό της νήσου μεταξύ τους".

Οι θέσεις αυτές των βρετανικών εντύπων διατυπώνονταν λίγο μετά την επίσκεψη του Ετζεβίτ στο Λονδίνο στις **18** Ιουλίου.

Ο Ετζεβίτ πήγε στο Λονδίνο την προηγούμενη, **17** Ιουλίου **1974**, για να προτείνει στην Βρετανία την ανάληψη κοινής δράσης στην Κύπρο.

Με βάση τη συνθήκη Εγγυήσεως της κυπριακής ανεξαρτησίας όταν παραβιαζόταν η ανεξαρτησία της Κύπρου οι τρεις χώρες μπορούσαν είτε από κοινού είτε απο μόνες τους να παρέμβουν στο νησί για να αποκαταστήσουν την τάξη.

Έτσι ο Ετζεβίτ έφυγε στο Λονδίνο έχοντας στο νου του την πιθανότητα εισβολής στο νησί.

Κι έτσι ζήτησε πρώτα κοινή δράση από τον βρετανό πρωθυπουργό.

Στο Λονδίνο ο Ετζεβίτ έφθασε ενισχυμένος. Ήδη η Βουλή της Τουρκίας σε έκτακτη συνεδρία της είχε υποστηρίξει πλήρως τις ενέργειες του προς τη Βρετανία για κοινή δράση.

Φθάνοντας στο Λονδίνο ο Ετζεβίτ είχε ήδη φροντίσει να αμαυρώσει τελείως την εικόνα που επικρατούσε για την χούντα των Αθηνών, ώστε να δικαιολογήσει κάθε ενέργεια του.

Έτσι με μια επιστολή του στον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών Κουρτ Βάλντιχαϊμ καλούσε τα Ηνωμένα Έθνη να πάρουν μέτρα για παρεμπόδιση της παράνομης, όπως τη χαρακτήριζε εισαγωγής στρατευμάτων στην Κύπρο, η οποία κατά την άποψη του δυνατόν να ανέτρεπε την ισορροπία δυνάμεων υπέρ της Ελλάδας.

Ο Ετζεβίτ κατηγορούσε και πάλι την Ελλάδα ότι είχε σχεδιάσει το πραξικόπημα που έφερε τον Νίκο

Σαμψών "γνωστό φανατικό της ένωσης".

Η βρετανική στάση ήταν γνωστή. Ήδη με βοήθεια της Βρετανίας κατέστη δυνατή η διαφυγή του προέδρου Μακαρίου στο Λονδίνο, ενώ από την άλλη ήταν η πρώτη από τις μεγάλες δυνάμεις που αναγνώριζε τον Πρόεδρο Μακάριο ως τον νόμιμο Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, έστω και μετά τη επικράτηση του σαμψών.

Παράλληλα η Βρετανία τάχθηκε υπέρ της αντικατάστασης των Ελλήνων αξιωματικών και όπως δήλωσε ο υπουργός Εξωτερικών Τζαίημς Κάλλαχαν στη Βουλή, με αυτό τον τρόπο η ένταση στη νήσο θα μειωνόταν.

Όταν όμως ο Ετζεβίτ έφθασε στο Λονδίνο και ζήτησε από τον βρετανό πρωθυπουργό Χάρολντ Ουίλσον να δράσουν από κοινού, συνάντησε μια Βρετανία εντελώς απρόθυμη για κοινή δράση.

Ο Υπουργός Εξωτερικών Τζαίημς Κάλλαχαν παρουσιάστηκε σαν να βρισκόταν σε αμφιβολία κατά πόσον είχε δικαίωμα να επέμβει η χώρα του για να αποκαταστήσει το Μακάριο. Άλλος ισχυρισμός του ήταν ότι δεν διάθετε η Αγγλία τα μέσα για να δράσει από τις βάσεις.

Υπέρ της άποψης αυτής είχε ταχθεί και ο αρχηγός του Επιτελείου Αμύνης της Βρετανίας Στρατάρχης Μάικλ Κάρβερ ο οποίος είχε διατελέσει και ως αρχηγός της βρετανικής ειρηνευτικής δύναμης το **1963** κατά τον καταρτισμό της πράσινης γραμμής στην Κύπρο, ο οποίος είχε τη άποψη ότι δεν μπορούσε να γίνει επέμβαση υπέρ του Μακαρίου γιατί οι Αγγλοι δεν διέθεταν τανκς και αεροπλάνα κρούσεως.

Ένας άλλος λόγος που προβλήθηκε ήταν ότι οι Κύπριοι θα στρέφονταν εναντίον των εισβολέων με όλα τα μέσα που διέθεταν.

Την απόφαση της βρετανικής Κυβέρνησης να μη επέμβει υπέρ του Προέδρου Μακαρίου διερεύνησε η βρετανική εφημερίδα "Τάϊμς" και η οποία έγραψε ότι συντάκτες της ήλθαν σε επαφή με ανώτερους κυβερνητικούς επισήμους μετά το πραξικόπημα. Οι συντάκτες της εφημερίδας κατέληξαν στο πιο κάτω

συμπέρασμα:

"Από τη αρχή η Βρετανική Κυβέρνηση δεν πίστευε πως ο,τιδήποτε και να συνέβαινε η πτώση του Μακαρίου σήμαινε με βεβαιότητα την κατάρρευση της συνθήκης του **1960**. Η Βρετανική άποψη ήταν ότι η Συνθήκη ήταν νεκρό γράμμα για πολλά χρόνια. Από το **1964** σύμφωνα με την ίδια άποψη των Αγγλων, ο Μακάριος δεν κυβερνούσε σύμφωνα με τις Συμφωνίες. Ενώ όμως ο Μακάριος κατόρθωνε να επιβιώνει η φόρμουλα είχε ισχύ. Με την αναχώρηση του όμως η συνθήκη κατέρρευσε.

Ετσι το βρετανικό Υπουργικό Συμβούλιο κατέληξε στη βαθεία διαφιλονικουμένη απόφαση να μη επέμβει η Βρετανία στρατιωτικά για να αποκαταστήσει το σύνταγμα του **1960**. Για τη Βρετανία το να επιχειρήσει αποκατάσταση του στρατιωτικά αποτελούσε ανοησία και το να σκεφθεί επέμβαση με την Τουρκία θα ήταν αυτοκτονία. Και αυτό πρώτα γιατί οι τούρκοι δεν θα επενέβαιναν απλώς για να αποκαταστήσουν τον μισητό τους αντίπαλο Μακάριο και δεύτερο γιατί όποιος κύπριος μπορούσε να σηκώσει όπλο, ανεξάρτητα από τις απόψεις του για τον Σαμψών, θα έστρεφε τα όπλα εναντίον των ξένων εισβολέων.

Από την άλλη στρατιωτική επέμβαση δεν ήταν πρακτικά στή σκέψη. Ο αρχηγός του Επιτελείου Αμύνης στρατάρχης Μάικλ Κάρβερ είπε ότι και μόνο το γεγονός ότι οι Αγγλοι δεν διέθεταν τανκς και αεροπλάνα κρούσεως, ήταν αρκετό για να ασκήσει βέτο για την επέμβαση. Η άποψη του Υπουργείου Αμυνας δυνατό να ήταν λανθασμένη. Αλλά η γνώμη του Κάρβερ ήταν τόσο σταθερή, ώστε θα ήταν δύσκολο αν όχι αδύνατο να την ανατρέψει η Κυβέρνηση.

Τη στάση της Βρετανίας να μη επέμβει υπέρ του Μακαρίου διερεύνησε το **1976** και βρετανική Διερευνητική Αποστολή με επικεφαλής τον πρώην Υπουργό Κοινοπολιτειακών Σχέσεων Άρθουρ Μπόττομλυ.

Στην Επιτροπή αναφέρθηκαν οι ίδιες δικαιολογίες: "Όταν έγινε το πραξικόπημα,

βρίσκονταν στην Κύπρο τρεις χιλιάδες Αγγλοι στρατιώτες που υποστηρίζονταν από σημαντικές ναυτικές και αεροπορικές δυνάμεις και αργότερα αυξήθηκαν σε **5,553** άνδρες.

Ο κ. Κάλλαχαν καταθέτοντας στην Επιτροπή φαινόταν αβέβαιος κατά πόσον η Βρετανία είχε δικαίωμα να επέμβει. Όταν όμως πιέστηκε σε ένα σημείο απάντησε: Τολμώ να πω ότι νομικά είχαν δικαίωμα.

Η Επιτροπή πιστεύει ότι η Βρετανία είχε νόμιμο δικαίωμα να επέμβει βάσει της συνθήκης Εγγυήσεως του **1960** και απορρίπτει την θέση ορισμένων βρετανών αντιπροσώπων στην Κύπρο, ότι βρετανική επέμβαση στον καιρό του πραξικοπήματος ήταν δυνατό να θεωρηθεί σαν επέμβαση στα εσωτερικά της Κύπρου.

Η Βρετανία είχε νομικό δικαίωμα, την ήθική υποχρέωση και την στρατιωτική δυνατότητα να επέμβει στην Κύπρο τον Ιούλιο και τον Αύγουστο του **1974**. Δεν επενέβη όμως για λόγους τους οποίους η Κυβέρνηση αρνείται να αποκαλύψει".

Όπως και στην περίπτωση των Ηνωμένων Πολιτειών, η Βρετανία δεν πήρε εκ των προτέρων κανένα μέτρο για να παρεμποδίσει το πραξικόπημα. Και ενώ το έβλεπε να πλησιάζει, δεν πρόβαλε ισχυρά όσο θα έπρεπε τις υποχρεώσεις της σαν εγγυήτρια δύναμη της ανεξαρτησίας της Κύπρου σαν έβλεπε μια άλλη συνεγγυήτρια της να απειλεί αυτό το καθεστώς που ανέλαβε πριν **14** χρόνια να προστατεύσει.

Ο Πρόεδρος Μακάριος είχε ενημερώσει τον βρετανό ύπατο αρμοστή στη Λευκωσία για τις κινήσεις του Δημήτριου Ιωαννίδη και για τις πληροφορίες που είχε ότι προγραμματίζε εναντίον του, αν όχι πραξικόπημα, τουλάχιστον κάποια δυναμική ενέργεια. Η ενημέρωση έγινε δυο βδομάδες πριν εκδηλωθεί το πραξικόπημα, όπως είχε κάμει ο Μακάριος και με την αμερικανό πρσβευτή Ρότζερ Νταίηβις.

Ο υφυπουργός Εξωτερικών της Βρετανίας Χάττερσλι δεν έκαμε καμμιά προσπάθεια να αποκρύψει

το γεγονός της ενημέρωσης τον Μάιο του 1976 από τη βρετανική τηλεόραση για να απαντήσει για το ρόλο της χώρας του. Εκείνο που έκανε ήταν να δικαιολογήσει απλώς τη στάση της γιατί δεν πήρε μέτρα:

" Η Βρετανία δεν έλαβε σοβαρά υπόψη της την προειδοποίηση αυτή (του Μακαρίου) γιατί είχαν προηγηθεί και στο παρελθόν παρόμοιες προειδοποιήσεις".

Ο Χάττερσλι είχε εμφανισθεί στην Τηλεόραση έπειτα από την ετοιμασία της έκθεσης της Διερευνητικής Επιτροπής της βρετανικής Βουλής.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ο Κάλλαχαν παρουσιάστηκε ως αθώα περιστερά όχι γιατί δεν βοήθησε στην ανατροπή του καθεστώτος Σαμψών όταν εκδηλώθηκε το πραξικόπημα, αλλά για ότι γνώριζε εκ των προτέρων τις προθέσεις της χούντας. Δήλωσε ότι δεν γνώριζε τίποτε, ότι δεν είχε καμιά συγκεκριμένη πληροφορία και επέρριψε και αυτός το βάρος της ευθύνης όπως στην περίπτωση των αμερικανών, στους ώμους της δικής του μυστικής υπηρεσίας, της Ιντέλιντζενς Σέρβις.

Ανέφερε η Επιτοπή στην Έκθεση της:

"Ο κ. Κάλλαχαν κατέθεσε (στην Επιτροπή) ότι η Βρετανία δεν είχε πληροφορίες εκ των προτέρων είτε για το πραξικόπημα είτε για τη τουρκική εισβολή".

Το συμπέρασμα της Επιτροπής όμως ήταν καταπέλτης για τον Κάλλαχαν και την βρετανική Κυβέρνηση. Άκουαν τις δικαιολογίες του, αλλά δεν τις συμμερίστηκαν. Γι'αυτό:

"Αμφισβητεί κατά πόσο η Βρετανία εξεπλήρωσε τις υποχρεώσεις της σαν μια από τις τρεις εγγυήτριες δυνάμεις της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας της Κύπρου βάσει της Συνθήκης Εγγυήσεως".

Η Ιντέλιντζενς Σέρβις κατηγορείτο επίσης και στην έρευνα της εφημερίδας "Τάϊμς" ότι δεν ερμήνευσε σωστά τη μαρτυρία που είχε γύρω από τις προθέσεις της χούντας να κινηθεί εναντίον του Μακαρίου:

" Η Βρετανική Κυβέρνηση δεν είχε πληροφορίες

για το πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου. Είχε όμως αρκετή μαρτυρία ότι κάτι θα συνέβαινε. Το πρόβλημα που αντιμετώπιζε η βρετανική μυστική υπηρεσία όπως και η ΣΙΑ ήταν να ερμηνεύσει αυτήν την μαρτυρία σωστά. Πηγή που είχε άμεση ανάμιξη δήλωσε: "Οι αγγλικές υπηρεσίες ήσαν τόσο καλές όσο θα μπορούσε κανείς να περιμένει".

Οι αγγλικές υπηρεσίες είχαν τις ίδιες πληροφορίες που είχε και η ΣΙΑ που πέντε ολόκληρες βδομάδες πριν το πραξικόπημα πληροφορούσε την Ουάσιγκτων ότι η χούντα μελετούε πραξικόπημα.

Η Βρετανική Υπηρεσία Πληροφοριών στην Κύπρο έπαιρνε τις ίδιες πληροφορίες. Αυτό όμως δεν ήταν κάτι το νέο για τους Άγγλους. Ο Μακάριος είχε επιζήσει πολλών αποπειρών πριν και ο ίδιος γνώριζε τουλάχιστο μερικές από τις προετοιμασίες της χούντας. Το βρετανικό υπουργείο Εξωτερικών δήλωσε επίσημος του, ανησύχησε από την επιστολή που ο Πρόεδρος Μακάριος απέστειλε στον Στρατηγό Γκιζίκη και πίστευε ότι ο Μακάριος το διακινδύνευε. Ομως κατά την αγγλική άποψη και στο παρελθόν είχε καταφέρει να γλυτώσει, γιατί όχι και τώρα.

Δυνατόν να υπήρχε χάσμα μεταξύ εκείνων που γνώριζε η βρετανική Υπηρεσία Πληροφοριών και εκείνων που γνώριζε το υπουργείο Εξωτερικών όπως φαίνεται να υπήρχε μεταξύ εκείνων που γνώριζε ή έκαμνε το αμερικανικό Υπουργείο Εξωτερικών.

Σύμφωνα με άγγλο επίσημο: "Χωρίς αμφιβολία κάτι μαγειρευόταν, αλλά μόνο την "πρώτη βδομάδα του Ιουλίου αντιληφθήκαμε τι συνέβαινε". Εκείνο που έδωσε ενδείξεις στην αγγλική πρεσβεία στην Αθήνα ήταν μια σειρά παραιτήσεις ανωτάτων αξιωματούχων του ελληνικού υπουργείου Εξωτερικών που χειρίζονταν το Κυπριακό και τις σχέσεις με την Τουρκία.

Από τις 2 Ιουλίου μέρα της αποστολής της επιστολής Μακαρίου η ΣΙΑ διαβεβαίωσε κατηγορηματικά ότι η χούντα υποχώρούσε. Αυτό αποτελούσε σκόπιμο σχέδιο της χούντας, το οποίο η

ΣΙΑ πίστεψε εν μέρει γιατί βρισκόταν πάρα πολύ κοντά της. Η Βρετανική Υπηρεσία Πληροφοριών στην Κύπρο πήρε τις ίδιες παραπλανητικές πληροφορίες μια βδομάδα με δέκα μέρες ύστερα από την ΣΙΑ.

Ο τότε πρεσβευτής (των ΗΠΑ) στην Αθήνα Χένρι Τάσκα δήλωσε ότι οι βρετανοί επίσημοι στην Αθήνα έδωσαν στην πρεσβεία του την πληροφορία στις **13** Ιουλίου, ότι η χούντα είχε μεταβάλει γνώμη και θα μετακινούσε τους αξιωματικούς της από την Κύπρο όπως είχε ζητήσει ο Πρόεδρος Μακάριος. ο Βρετανός πρεσβευτής στην Ουάσιγκτων διαβεβαίωσε τον ανήσυχο Κύπριο συνάδελφο του ότι όλα θα πήγαιναν καλά".

Με την μια ή την άλλη δικαιολογία ο βρετανός πρωθυπουργός Ουίλσον αρνήθηκε στον Ετζεβίτ στις διήμερες συνομιλίες τους στο Λονδίνο να δράσουν από κοινού με την Τουρκία στην Κύπρο. Και ακόμα αρνήθηκε σ' αυτόν να χρησιμοποιήσει και τις διευκολύνσεις των βάσεων στην Κύπρο προκειμένου να επέμβει μόνος του αφού η Βρετανία δε τον ακολουθούσε.

Ανέφερε στα απομνημονεύματα του ο Ουίλσον:

"Σκοπός της επίσκεψης του Ετζεβίτ ήταν να ζητήσει τη συμφωνία μας για τουρκική εισβολή στη νήσο για να προστατεύσει την εκεί τουρκική μειονότητα. Γι' αυτό το λόγο μας ζήτησε να του επιτρέψουν να χρησιμοποιήσει την κυρίαρχη βάση στο Ακρωτήριο, γι' αυτή την επιδίωξη. Ελαβε από εμάς ένα ευγενικό, αλλά σαφές "όχι".

Το τι πρότεινε ο Ετζεβίτ στην αγγλική Κυβέρνηση, το αποκάλυψε τον Μάιο του **1975** και ο πρόεδρος της Τουρκίας Φαχρί Κορούτουρκ σε ομιλία του σε αντιπροσωπεία δημοσιογράφων από την Ουγάνδα. Ο Κορούτουρκ επιβεβαίωσε αυτά που ανέφερε ο βρετανός πρωθυπουργός αλλά προσέβη και σε μια συγκλονιστική αποκάλυψη: Οι άγγλοι, είπαν στον Ετζεβίτ ότι δεν είχαν στρατιώτες στην Κύπρο, αλλά αν ήθελε μπορούσε να αποβιβασθεί μόνος του, δηλαδή αν επενέβαινε δεν θα αντιμετώπιζε τους βρετανούς που θα παρέμεναν απλώς θεατές;".

Πρόθεση μας ήταν να κάνουμε την επιχείρηση χωρίς αιματοχυσία. Γι' αυτό στείλαμε τον

Πρωθυπουργό μας στο Λονδίνο για να διαπραγματευθεί, με την κυβέρνηση της Μεγάλης Βρετανίας που είχε εγγυηθεί το καθεστώς της Κύπρου. Οι Άγγλοι απάντησαν: Δεν έχουμε στρατιώτες να σας βοηθήσουμε, αν μπορείτε αποβιβάσθείτε μόνοι σας στη νήσο. Τους υπενθυμίσαμε ότι είχαν βάση στη νήσο, παρ' όλων που δεν είχαν δυνάμεις και τους είπαμε: "Ας συνενώσουμε, τις διευκολύνσεις μας εφ' όσον είμαστε δυο κράτη που έχουν εγγυηθεί και δεν εδέχθησαν ούτε αυτή ακόμη την πρόταση".